

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
3619-07

meddelad i Stockholm den 18 juni 2008

KLAGANDE

AA

Ombud: Advokaten Lars Brandel
Advokatfirman Brandel AB
Rörbecksgatan 17
311 34 Falkenberg

MOTPART

Sveriges Generalkonsulat i New York
One Dag Hammarskjöld Plaza
885 Second Avenue, 45th floor
New York, NY 10017
USA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Göteborg dom den 14 maj 2007 i mål nr 2227-07
(bilaga)

SAKEN

Återkallelse av pass

YRKANDE M.M.

AA yrkar att Regeringsrätten beslutar att hans svenska pass inte längre ska vara återkallat. Han anför bl.a. följande. I passlagen stadgas att återkallelse av pass kan ske för den som är efterlyst och ska omhändertas

Dok.Id 53471

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5

Expeditionstid
09:00-12:00
13:00-15:00

Telefon
08-561 676 00
Telefax
08-561 678 20

omedelbart vid anträffandet samt uppehåller sig utomlands och då särskilda skäl så motiverar. Det är således inte tillräckligt att, som i förevarande fall, en person är häktad, efterlyst och befinner sig utomlands. Något klargörande av vad som avses med särskilda skäl finns inte i vare sig lagtext eller förarbeten. Av prop. 1977/78:156 s. 47 framgår dock att det förhållandet att en person är häktad i sin frånvaro och befinner sig utomlands inte i sig utgör tillräckliga skäl för återkallelse. I nämnda proposition och i Ds Ju 1977:3 framhålls att återkallelseinstrumentet utgör ett ingrepp i en grundlagsskyddad rättighet och ska nyttjas med stor försiktighet. Att som i förevarande fall använda återkallelsen som ett påtryckningsmedel för att förmå honom att återvända till Sverige när ett utlämnande inte kan ske innebär att vistelsen utomlands som efterlyst i sig fått utgöra särskilda skäl. Ett sådant cirkelresonemang är inte förenligt med gällande rätt och överensstämmer i vart fall inte med intentionen om ett försiktigt nyttjande av återkallelseinstrumentet.

Sveriges Generalkonsulat i New York anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. AA, som har hemvist i USA, är häktad i sin frånvaro, internationellt efterlyst och ska omhändertas omedelbart vid anträffandet. Det saknar då relevans att föra ett resonemang om regeringsformens skydd för den enskildes frihet i förhållande till beslutet att återkalla det aktuella passet. Förarbetena synes knappast lämna utrymme för någon annan tolkning än att kravet på särskilda skäl har uppställts helt i effektivitetens intresse, för att säkerställa att ett återkallelsebeslut enbart fattas i de fall en återkallelse kan antas tjäna ett reellt syfte. Särskilda skäl betyder då alla omständigheter som med tillräcklig styrka talar för att en återkallelse faktiskt kan antas få verkan med avseende på ändamålet med efterlysningen. – AA har under en omfattande tidsperiod lyckats hålla sig undan och en utlämning har inte kunnat komma till stånd. Det finns anledning anta att han fortsatt har för avsikt att undandra sig rättvisan. Ett återkallat pass registreras/spärras i den svenska passdatabasen. Registreringen i sig bidrar till att finna och identifiera en person som använder sig av det återkallade passet bl.a. då gränskontroll görs. Flera passmyndigheter utomlands är uppkopplade mot den svenska passdatabasen och har tillgång till informationen vid en eventuell ansökan om pass. Passet behöver således inte fysiskt överlämnas till passmyndigheten för att beslutet om återkallelse ska få effekt.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 12 § första stycket 3 passlagen (1978:302) ska passmyndigheten återkalla gällande pass om passinnehavare, som är efterlyst och ska omhändertas omedelbart vid anträffandet, uppehåller sig utomlands och det av särskilda skäl är motiverat att passet återkallas.

Av förarbetena (prop. 1977/78:156 s. 47) framgår att bestämmelsen öppnar möjlighet att ingripa med passåterkallelse t.ex. mot den som är häktad i sin frånvaro och vistas i främmande stat. Vidare anges att eftersom passåterkallelse i ett sådant fall endast sällan fyller någon egentlig funktion har det föreskrivits att särskilda skäl för åtgärden ska föreligga.

AA är efterlyst, häktad i sin frånvaro och ska omhändertas omedelbart vid anträffandet. De grundläggande förutsättningarna för återkallelse av pass i 12 § första stycket 3 passlagen är därmed uppfyllda. Enligt samma lagrum gäller som ytterligare förutsättning för återkallelse att det av särskilda skäl är motiverat att passet återkallas. Vad som avses med särskilda skäl har inte angetts närmare i lagtext eller förarbeten. Enligt Regeringsrättens mening måste beaktas att den aktuella bestämmelsen anger under vilka villkor en för den enskilde ingripande åtgärd ska vidtas. Kravet på att det ska föreligga särskilda skäl som motiverar att åtgärden vidtas bör mot den bakgrunden anses uppställt till skydd för den enskilde. För att återkallelse ska komma i fråga krävs därmed att det i det enskilda fallet finns någon försvårande omständighet som motiverar att passet återkallas.

Av utredningen i målet framgår att AA under lång tid har hållit sig undan och att ett utlämnande inte har kunnat komma till stånd. Särskilda skäl som motiverar att hans pass återkallas får därmed anses föreligga varför överklagandet ska avslås.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten avslår överklagandet.

Lars Wennerström

Eskil Nord

Annika Brickman

Margit Knutsson

Kristina Ståhl

Ingela Hofvander
Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. II
Föredraget 2008-05-28